

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΕΛΙΔΑ	ΤΟ ΘΕΜΑ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΓΝΩΜΕΣ	ΤΑΣΕΙΣ
----------------	---------	--------------	--------	--------	--------

Η αμφισβήτηση του ελληνικού μονόδρομου

Ευρωπαίοι και Αμερικανοί αναλυτές ασκούν κριτική στα κυβερνητικά μέτρα και θεωρούν προτιμότερη την αναδιαπραγμάτευση του χρέους

Του ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Η κυβέρνηση δεν αμφισβητεί – πώς θα το μπορούσε, άλλωστε; – ότι τα μέτρα που ανακοίνωσε την περασμένη Κυριακή είναι εξοντωτικά και άδικα, κι αφήνουν ανενόχλητους όσους ληστεύουν τον εθνικό πλούτο και στέλνουν τον λογαριασμό στη μη προνομιούχο πλειονότητα. Δεν αμφισβητεί καν ότι αποδέχεται τη συρρίκνωση της εθνικής κυριαρχίας – εξ ου και η προτοφανής παράρτηση των συνδικαλιστών από τον υπεύθυνο πρωθυπουργό της χώρας να πάνε να παραπληθούν απ' ευθείας στο... ΔΝΤ! Η τελευταία γραμμή άμυνας είναι ότι «δεν υπάρχει άλλη λύση» και ότι το δίλημμα τίθεται ωμά: Είτε μέτρα τύπου «χημειοθεραπείας» (η ανατριχιαστική έκφραση προέρχεται από αρθρογράφο των Financial Times) είτε πτώχευση της Ελλάδας.

Να, όμως, που το εκφοβιστικό δίλημμα, το οποίο αναπαράγεται ευρέως στα καθ' ημάς, δεν φαίνεται να πείθει τα εγκυρότερα εκ των ευρωπαϊκών ή των αμερικανικών μέσων ενημέρωσης. Αντιθέτως, γνωστοί αναλυτές, ένθεν και ένθεν του Ατλαντικού, αμφισβητούν τις πιθανότητες επιτυχίας των κυβερνητικών μέτρων και υποστηρίζουν ότι θα ήταν προτιμότερη ευθύς εξ αρχής η αναδιαπραγμάτευση του χρέους, ενώ μερίδα εξ αυτών θεωρεί αναπότρεπτη τη μονομερή στάση πληρωμών.

«Κόκκινη γραμμή»

Ο βρετανικός Guardian – ο οποίος υποστηρίζει σ' αυτές τις εκλογές το κεντρικό κόμμα των Φιλελευθέρων – δημοσίευσε την περασμένη Δευτέρα κύριο άρθρο υπό τον τίτλο «Ελλάδα: Η εναλλακτική λύση της στάσης πληρωμών». Από εκεί και το απόσπασμα:

«Ανεξάρτητα από το τι θα θυσιαστεί στη μεγάλη πυρκαγιά του δημόσιου τομέα, ανεξάρτητα από το ποιο άλλοι θα κληθούν να υποφέρουν, ο πρωθυπουργός της χώρας κατέστησε σαφές χθες ότι μια ορισμένη ομάδα μπορεί να αισθάνεται ασφαλής: οι πιστωτές της. Μιλώντας στην τηλεόραση, ο Γιώργος Παπανδρέου ήταν ανένδοτος: «Η εθνική κόκκινη γραμμή είναι να αποφυγούμε τη χρεοκοπία». Έτσι, λοιπόν, μια κατ' όνομα σοσιαλιστική κυβέρνηση θα στείλει στα ύψη τον ΦΠΑ και θα αποδωθεί σε πόλεμο με τους δημοσίους υπαλλήλους της, καταργώντας θέσεις εργασίας, περικόπτοντας μισθούς και συντάξεις – κι όλα αυτά για να μη χαλάσει τη Ζαχαρένια των αγορών ομολόγων».

«Μία κατ' όνομα σοσιαλιστική κυβέρνηση θα στείλει στα ύψη τον ΦΠΑ και θα αποδωθεί σε πόλεμο με τους δημοσίους υπαλλήλους της, καταργώντας θέσεις εργασίας, περικόπτοντας μισθούς και συντάξεις – κι όλα αυτά για να μη χαλάσει τη Ζαχαρένια των αγορών ομολόγων», έγραψε προ ημερών ο Guardian.

Το εκφοβιστικό δίλημμα ΔΝΤ ή πτώχευση, το οποίο αναπαράγεται ευρέως στα καθ' ημάς, δεν φαίνεται να πείθει τα εγκυρότερα εκ των ευρωπαϊκών ή των αμερικανικών μέσων ενημέρωσης.

Κίρτσονερ να αποπληρώσει το απομένον χρέος στο ΔΝΤ».

Κόστος μικρής διάρκειας

Τις εκτιμήσεις αυτές έρχεται να ενισχύσει και έκθεση του ίδιου του... ΔΝΤ! Στην εμπειριστατωμένη μελέτη τους υπό τον τίτλο «Το κόστος της μονομερούς στάσης πληρωμών», οι αναλυτές του ΔΝΤ, Εντουάρντο Μπόρενσταϊν και Ούγκο Πανίτσα συμπεριέλαβαν ότι «το οικονομικό κόστος είναι γενικά σημαντικό, αλλά μικρής διάρκειας. Η αξιοπιστία αυτών των κωρών στις διεθνείς αγορές, όπως μετριέται από τους οικίους αξιολογητές και τα spreads, πέφτει, αλλά μόνο για βραχύ χρονικό διάστημα», της τάξης του ενός ή των δύο ετών!

Στην απέναντι πλευρά του Ατλαντικού, ο Νέλσον Σβαρτζ των New York Times εκτιμούσε ότι «η Ελλάδα είναι μόλις το πρώτο ντόμινο», καθώς θα ακολουθήσουν η Πορτογαλία, η Ισπανία και άλλες χώρες, και ότι το δάνειο των ΔΝΤ - Ε.Ε. «δεν έχει στόχο τη διάσωση της Ελλάδας, αλλά τη διάσωση του ευρώ». Την εκτίμηση αυτή συμμερι- ή και περισσότερο».

Info

- **Eduardo Borensztein & Ugo Panizza**, «The Costs of Sovereign Default», IMF Working Paper, WP/08/238, 2008
- **«What About the Raters?»**, The New York Times, 2/5/2010
- **Nouriel Roubini & Amab Das**, «The crisis will spread without a Plan B», Financial Times, 29/4/2010

ζοταν και ο Βόλφγκανγκ Μίνχαου στους Financial Times, κατά τον οποίο, όμως, η αναδιαπραγμάτευση του χρέους εξακολουθεί να είναι ζωτικά αναγκαία: «Κάποιος μορφής αναδιάρθρωση του χρέους θα αποδειχθεί τελικά αναγκαία, καθώς το χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ θα αυξηθεί από 125%, που είναι σήμερα, σε 140-150% την περίοδο προσαρμογής. Απουσία αναδιάρθρωσης, η Ελλάδα θα μείνει στη λιτότητα, υποταγμένη και τσακισμένη».

Την απαισιοδοξία του για την αποτελεσματικότητα των σκληρών κυβερνητικών μέτρων εξέφρασε και ο Στίβεν Ερλάνγκερ των New York Times. «Υπάρχουν σοβαρά ερωτήματα για το κατά πόσον οι βαθιές περικοπές στους μισθούς και τα επιδόματα είναι πολιτικά βιώσιμες, μακροπρόθεσμα, καθώς ο αποπληθωρισμός θα καταστήσει αδύνατο τον απεγκλωβισμό της Ελλάδας από το χρέος (...). Ορισμένοι οικονομολόγοι μεγάλων επιρροής πιστεύουν ότι τα σκληρά μέτρα κινδυνεύουν (αντί να θεραπεύσουν) να σκοτώσουν τον ασθενή».

Αίφνης, ο Γάλλος οικονομολόγος Ζαν-Πολ Φιτούσι θεωρεί ότι «ο αποπληθωρισμός διογκώνει το άχθος του χρέους, κι αυτός ο φαύλος κύκλος μάς οδηγεί στην κόλαση». Οσο για το δάνειο των ΔΝΤ - Ε.Ε. θεωρεί ότι «πρόκειται απλώς για έμμεσο τρόπο επιδότσης των γερμανικών και γαλλικών τραπεζών», οι οποίες κρατούν στα χέρια τους το μεγαλύτερο μέρος του ελληνικού χρέους.

Ακόμη και Γερμανοί συντηρητικοί πολιτικοί είχαν ταχθεί, προτού ακόμη οριστικοποιηθεί η συμφωνία με τους δανειστές μας, υπέρ της αναπροσαρμογής του ελληνικού χρέους έτσι ώστε να πληρώσουν μέρος του κόστους οι γερμανικές τράπεζες, οι οποίες έχουν προεπισπράξει υπέρρογκα ποσά με τα τοκογλυφικά επιτόκια. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνεται και ο βουλευτής Νόρμπερτ Μπάρτε, υπεύθυνος προϋπολογισμού της κυβερνώσας Χριστιανικής Δημοκρατικής Ενωσης της Αγέλας Μέρκελ. Και μόνο το ελληνικό πολιτικό προσωπικό, στη μεγάλη του πλειονότητα, δεν τολμά καν να ψελλίσει τις λέξεις «αναδιαπραγμάτευση του χρέους», ωσάν να επρόκειτο για το άκρον άωτο του πολιτικού εξτρεμισμού!

ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ

Φράνκλιν Ρούζβελτ

Κάλεσμα στα όπλα!

Ο Φράνκλιν Ρούζβελτ αντιμετώπισε τη δραματικότερη οικονομική κρίση στην ιστορία του καπιταλισμού με τρόπο διαμετρικά αντίθετο από εκείνον που υπαγορεύουν σήμερα τα κυρίαρχα, στην Ελλάδα και σε όλη την Ευρώπη, δόγματα της οικονομικής «ορθοδοξίας». Έχοντας κληρονομήσει μια Αμερική που οδηγήθηκε στα πρόθυρα της κατάρρευσης από την απληστία της Γουόλ Στρίτ και την ιδεοληψία της απαρέγκλιτης «δημοσιονομικής πειθαρχίας» που χαρακτήριζε την κυβέρνηση Χούβερ, έδωσε το σύνθημα μιας στροφής 180 μοιρών ήδη από την ομιλία της 11ης Ιουλίου 1932, όταν, αποδεχόμενος το χρίσμα του υποψηφίου του Δημοκρατικού Κόμματος, έριξε το σύνθημα της «Νέας Κοινωνικής Συμφωνίας» (New Deal).

«Επί δέκα χρόνια, επεκτενώσαμε πέρα από τα όρια που επέτρεπε η φύση και η ομαλή, οικονομική ανάπτυξη. Τα επιχειρηματικά κέρδη ήταν τεραστία. Ο καταναλωτής, ο εργάτης και ο μικρομέτοχος αγνοήθηκαν. (...) Από τη μια άκρη της χώρας μέχρι την άλλη, άνδρες και γυναίκες, ξεχασμένοι από την πολιτική φιλοσοφία αυτής της κυβέρνησης, προβλήσαμε σε μας για καθοδηγήσει και για πιο δίκαιη κατανομή του εθνικού πλούτου. Δεσμεύομαι για μια νέα κοινωνική συμφωνία με τον αμερικανικό λαό. Αυτό είναι κάτι περισσότερο από μια προεκλογική εκστρατεία. Είναι κάλεσμα στα όπλα!»

Οκτώ μήνες αργότερα, στις 4 Μαρτίου 1933, ο Ρούζβελτ, έχοντας θριαμβεύσει στις εκλογές, θα έδινε μια πραγματικά ιστορική ομιλία, στην επίσημη τελετή ανάληψης των καθηκόντων του. Μιλώντας σε αυστηρούς, σχεδόν θρησκευτικούς όρους, έδωσε στο χεμαζόμενο έθνος μια αίσθηση ελπίδας και προοπτικής,

«Το μέτρο της ανόρθωσης θα είναι να ακολουθήσουμε κοινωνικές αρχές υψηλότερες από το στενό, χρηματικό κέρδος», είχε δηλώσει ο Φράνκλιν Ρούζβελτ σε μια ιστορική ομιλία στις 4 Μαρτίου 1933, έχοντας θριαμβεύσει στις εκλογές.

διακηρύσσοντας: «Θα αντέξουμε ό,τι αντέξαμε σε κάθε δοκιμασία, θα αναγεννηθούμε και θα δημιουργήσουμε... Το μόνο πράγμα που πρέπει να φοβόμαστε, είναι ο ίδιος ο φόβος!» Και συνέχισε: «Τα δεινά που υφίσταται δεν οφείλονται σε κάποια θεμελιώδη έλλειψη. Δεν μας έπληξε επιδημία πανώλης ή σμήνος ακρίδων. Η φύση μάς προσφέρει πάντα τους καρπούς της και η ανθρώπινη εργασία τους πολλαπλασιάζει.

Η αθονία βρίσκεται στο κατώφλι μας, αλλά η γενναϊόδωρη διανομή της ακυρώνεται προτού καλά καλά αντικρίσουμε τη σοδειά του μόχθου μας. Ο βασικός λόγος βρίσκεται στο γεγονός ότι οι άρχοντες του κράτους απεύχωνται, με τη στενοκεφαλιά και

την ανικανότητά τους. Οι πρακτικές ανάσχυνης τοκογλυφίας στέκονται καταδικασμένες στο δικαστήριο της κοινής γνώμης... Οι χρηματιστές εκδιώχθηκαν από τις υψηλές θέσεις τους στον ναό του πολιτισμού μας... Το μέτρο της ανόρθωσης θα είναι να ακολουθήσουμε κοινωνικές αρχές υψηλότερες από το στενό, χρηματικό κέρδος. Στην ίδια ομιλία, ο Ρούζβελτ περιέγραψε ως «βασικές γραμμές της επίθεσης» στον κοινωνικό του «πόλεμο» την αυστηρή καλινάγηση του χρηματιστικού κεφαλαίου και τη μαζική απασχόληση, με την εκτεταμένη κρατική παρέμβαση στην οικονομία.

Τέσσερα χρόνια αργότερα, στις 29 Ιανουαρίου 1937, ο πιο πετυχημένος πρόεδρος της Αμερικής στον εικοστό αιώνα επιθεωρούσε και πάλι τη γενική εικόνα του έθνους, στην ομιλία που εγκαίνισε τη δεύτερη προεδρική θητεία του. Τα επιτεύγματα του New Deal δεν του επέτρεψαν να εξηραϊσει την κατάσταση και οι πολεμικές κραυγές ανανεώθηκαν:

«Βλέπω δεκάδες εκατομμύρια πολίτες – σημαντικό μέρος του έθνους – που στερούνται το μεγαλύτερο μέγιστο εντελώς απαραίτητων για την επιβίωση... Είμαστε αποφασισμένοι να φέρομε κάθε πολίτη στο κέντρο του εθνικού ενδιαφέροντος. Δεν θα θεωρήσουμε ποτέ καμία νόμιμη κοινωνική οργάνωση και διεκδίκηση στη χώρα μας ως περιττή. Το μέτρο της προόδου δεν θα είναι αν προσθέσουμε περισσότερη αθονία σε αυτούς που ήδη έχουν πάρα πολλά, αλλά αν θα καταφέρουμε να προσφέρουμε αρκετά σε αυτούς που έχουν πολύ λίγα».

Άλλοι καιροί, άλλη χώρα, άλλα ήθη, θα πουν πολλοί. Και άλλοι θα πουν ότι ακούει κανείς μόνον αυτά που θέλει να ακούσει...

Και πάλι για τους κακόφημους «οίκους»

Προ εβδομάδων είχαμε επισημάνει από αυτήν τη στήλη τη σκανδαλώδη εξάρτηση των κυρίαρχων ευρωπαϊκών κρατών από τρεις αμερικανικούς «οίκους αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας» (Standard and Poor's, Moody's και Fitch). Η ανυποληψία αυτών των παραμάγαζων της Γουόλ Στρίτ, που βαθμολογούσαν με «άριστα» το... 91% των αμερικανικών στεγαστικών δανείων που κατέρευσαν το 2007 (όπως και της Enron και της Lehman Brothers και των άλλων μεγαθηρίων που διαλύθηκαν) μας οδήγησε να θέσουμε το ερώτημα αν είναι ζήτημα διαπλεκόμενων συμφερόντων ή πολιτικής ανικανότητας, η απροθυμία της Ε.Ε. να τερατιστεί αυτήν τη δουλική εξάρτηση, δημιουργώντας

τη δική της υπηρεσία αξιολόγησης, με τη βοήθεια π.χ. του Eurostat.

Φαίνεται ότι, έστω και με οδυνήρη για την Ελλάδα καθυστέρηση, η Ε.Ε. αρχίζει να συνεκτιμεί τη σοβαρότητα του προβλήματος. Την Παρασκευή, 30 Απριλίου, ο αρμόδιος επίτροπος Μισέλ Μπαρνιέ, με συνέντευξη στο στην εφημερίδα Les Echos, δήλωσε: «Το οποίο αυτόν των οίκων, με δεδομένη τη σημασία τους, δίνει την εικόνα του υπέρμετρου συγκεντρωτισμού. Προβληματίζομαι γύρω από την ιδέα να δημιουργήσουμε μια νέα υπηρεσία (αξιολόγησης), η οποία θα είναι ευρωπαϊκή». Τις επόμενες ημέρες, τόσο η γερμανική όσο και η γαλλική κυβέρνηση εμφανίστηκαν ανοιχτές σε ένα τέ-

τοιο ενδεχόμενο. Η ανάξιοτητα των εν λόγω οίκων απασχολεί έντονα και τους Αμερικανούς εν όψει της επωαζόμενης μεταρρύθμισης στο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Την περασμένη Κυριακή, ο New York Times πρότειναν, στο κύριο άρθρο τους, οι οίκοι αξιολόγησης «να χρηματοδοτούνται ως δημόσιες υπηρεσίες, μέσω ενός ορισμένου φόρου (στις χρηματιστικές συναλλαγές) και να μισθοδοτούνται από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση». Προχωρώντας ακόμη μακρύτερα, η σύνταξη της εφημερίδας υποστήριξε ότι «αν δεν υπάρχει αποτελεσματικός τρόπος βελτίωσης της λειτουργίας αυτών των οίκων, ένα δραστηριότερο μέτρο θα ήταν να τις εξαλείψουμε πλήρως!»

Η ώρα αποφάσεων για την Ευρώπη

Η Ελλάδα χρησιμοποιείται από τη Γερμανία ως πυγμαχικός σάκος για τη φροντισισθόν οι άλλες δημοσιονομικά «απειθαρχες» χώρες της Ευρωζώνης! Αυτό ομολόγησε, ουσιαστικά, η Άγκελα Μέρκελ, με συνέντευξη της στην κυριακάτικη Bild, όπου, αναφερόμενη στην Πορτογαλία, την Ισπανία και την Ιρλανδία, δήλωσε: «Αυτές οι χώρες έχουν τη δυνατότητα να δουν ότι ο δρόμος που πήρε η Ελλάδα μέσω του ΔΝΤ δεν είναι εύκολος. Κατά συνέπεια, θα πράξουν το καλύτερο δυνατό ώστε να αποφύγουν να βρεθούν σε παρόμοια κατάσταση και γι' αυτό έχουν ήδη ανακοινώσει μέτρα λιτότητας».

Καταγιοστική ήταν η αρθρογραφία την εβδομάδα που πέρασε σε όλες τις έγκυρες ευρωπαϊκές εφημερίδες, που έθεταν ζήτημα ριζικών ανατροπών

στην Ε.Ε. Αλλά και η υπουργός Οικονομικών της Γαλλίας Κριστίν Λαγκάρντ έθεσε ευθέως, με συνέντευξη της στη Le Monde, ζήτημα αναθεώρησης του Συμφώνου Σταθερότητας, οικονομικής διακυβέρνησης της Ευρωζώνης και μείωσης των ανισοτήτων στο εσωτερικό της, πράγμα που προϋποθέτει ενισχυμένο, αναδιανεμητικό, κοινοτικό προϋπολογισμό. Σ' αυτό το φόντο αποκαλύπτεται ως εντελώς αποτυχημένη η επιλογή της ελληνικής κυβέρνησης να «στοχοποιήσει» η ίδια τη χώρα, απομονώνοντας το ελληνικό πρόβλημα, αντί να αναζητήσει συλλογικές, ευρωπαϊκές λύσεις στα συλλογικά, ευρωπαϊκά αδιέξοδα.